

Van schoenverkoper tot buschauffeur

Negentien vierdejaars haalden in 1979 hun diploma 'aanleg en onderhoud' aan de middelbare tuinbouwschool in Frederiksoord. Na hun eindexamen gingen de meesten aan het werk bij een hovenier, een tuincentrum of een gemeente. Hoe is het ze sindsdien vergaan en wat doen ze nu, vijftientig jaar later?

Bertus Middelveld ging na zijn eindexamen aan de slag bij een groenvoorzieningsbedrijf dat de aanleg en het onderhoud verzorgde van grote overheidsprojecten zoals parken en geluidswallen. In 1983 verwisselde hij van baan en ging werken als tuinman op de Volkshogeschool in Havelte. De school bestond uit drie complexen met tuinen en aangrenzende bossen. De laatste jaren was hij hoofd technische dienst. Toen hem na een fusie en reorganisatie een binnenbaan werd aangeboden, heeft Bertus ontslag genomen en is voor zichzelf begonnen. Een eigen hoveniersbedrijf was een lang gekoesterde wens van hem. Zijn eenmansbedrijf in Uffelte is gespecialiseerd in particuliere tuinen. De vakken plantenkennis en ontwerpen komen hem nog elke dag van pas.

Minne Zwanenburg is het hoveniersvak altijd trouw gebleven. Na zijn diplomering werkte hij vijf jaar als hovenier bij cultuurtechnisch bedrijf Donker in Sneek. In 1984 ging hij aan de slag als hovenier bij de plantsoendienst van de gemeente Marum. Zes jaar later maakte hij de overstap naar de afdeling groenvoorziening van de gemeente Skarterlân. Tien jaar lang werkte hij hier als meewerkend voorman. Sinds 2000 is Minne beleidsmedewerker bij de afdeling Groen van de gemeente Leeuwarderdeel. Tot zijn taken behoren onder andere het vertalen van het overheidsbeleid naar gemeentelijk niveau en het controleren en toezicht houden van de openbare groenwerken in de gemeente.

Henk van 't Erve moest na het behalen van zijn diploma in militaire dienst. Na zijn afzwaaien pakte hij de draad weer op en vond werk bij hoveniersbedrijf Klarenbeek. Hier werkte hij in totaal acht jaar. In die tijd laaide het enthousiasme op voor de overname van de ouderlijke boerderij. Zijn vader had melkkoeien, maar Henk wilde de boerderij liever voortzetten met vleesstieren. In 1985 was het eindelijk

zover. Henk ging een maatschap met zijn vader aan en nam in 1991 het boerenbedrijf over. Zijn baan als hovenier behield hij, eerst fulltime en later parttime. Omdat deze combinatie erg zwaar was, zocht hij een lichamelijk minder belastende functie. Hij vond een baan bij Connexxion als buschauffeur en liet daarmee het hovenierswerk achter zich. Hij zit gemiddeld 28 uur per week op de bus als chauffeur in de stads- en streekdiensten. Omdat hij voornamelijk wordt ingezet op de late diensten is het goed te combineren met het werk op de boerderij.

Henk Boer doet niet veel meer met het groen en aan de tuinbouwschool heeft hij in de praktijk niet veel gehad. „Maar”, zo zegt hij, „ik heb nog altijd affiniteit met het groen.” Na zijn opleiding werkte Henk Boer acht jaar op uitzendbasis voor Oranjewoud als onderhoudsmedewerker groen. Een vast contract bleef echter uit. Henk besloot zich om te scholen tot draai-frezer. Hij volgde een tweejarige opleiding bij het Centrum Vakopleiding in Zwolle en vond werk bij Revamo in Meppel, een bedrijf dat assen en asbussen voor pomphuisen draait. Gezondheidsredenen dwongen hem om uit te zien naar ander werk en in 1996 gaat hij als magazijnmeester bij Revamo aan de slag. Dat werk doet hij nu nog steeds.

Arjen de Vroome kreeg van de provincie Drenthe, in het kader van het integraal structuurplan (ISP), de gelegenheid deel te nemen aan een werkervaringsproject voor schoolverlaters. Zo kon hij tegen een geringe vergoeding aan het werk bij de afdeling landschapsbouw van Staatsbosbeheer in Grollo. Toen er na een jaar een vacature vrijkwam bij Staatsbosbeheer solliciteerde hij bij de afdeling natuurbehoud als surveillant in Oudemolen, bij de Drentse Aa. Dit werk doet hij nog steeds: hij surveilleert op landerijen langs de rivier en let er bijvoorbeeld op dat wandelaars geen kievitseieren rapen en bloeiende orchideeën pluk-

ken. Het inventariseren van planten, vogels en vissen behoort ook tot zijn taken. De onafhankelijkheid, het buitenwerk en de natuur zorgen ervoor dat Arjen het nog steeds naar zijn zin heeft.

Annelies Hof vond via een advertentie in de krant haar eerste baan bij boomkwekerij Ebben in Cuijk. Ze zat op kantoor, maar na zo'n praktische opleiding was dat niet wat ze wilde. Haar werkgever had ook een tuincentrum in Malden en na anderhalf jaar op kantoor te hebben gewerkt, kon ze daar terecht als verkoper. Na een aantal jaren stapte ze over op de inkoop. Ze maakte mee dat het tuincentrum een vestiging van Intratuin werd en hoopte hier ooit bedrijfsleidster te worden. Eind 1988 besloot Annelies voor zichzelf te beginnen. Ze kocht een tuincentrum in Leeuwarden. Het noodlot sloeg toe want ze werd drie jaar later, op haar drieëndertigste, getroffen door een hersenbloeding. Ze moest haar bedrijf opgeven en werd volledig afgekeurd. Vijf jaar lang werkte Annelies aan haar revalidatie. In 1997 was ze klaar om weer aan het werk te gaan. Ze stond in de weekenden achter de bar van een café om weer aan het werkritme te wennen. Een opstapje, want niet lang daarna kreeg ze een betrekking als inkoopster bij tuincentrum Gernell in Rutten.

Via een oud collega bij Ebben hoorde ze in 1998, dat bouwmarkt Hornbach voor het hoofdkantoor in Driebergen een inkoper voor de tuincentra zocht. Het liep echter anders. Op het sollicitatiegesprek gaf Annelies aan dat ze niet wilde verhuizen naar het midden van het land. De vestigingsmanager van Hornbach Zaandam, die bij het gesprek aanwezig was, polste haar of ze interesse had om bedrijfsleider te worden in Zaandam. Annelies werkte vier jaar bij Hornbach in Zaandam, eerst als bedrijfsleider van het tuincentrum en later als bedrijfsleider servicegroepen. Twee jaar geleden werd ze overgeplaatst naar de nieuwe

Foto: Harriet Nieuwenhuis

Van links voor naar achteren en van rechts achter naar voren: Theo Rolsma, Tjitske Kooistra, Tjitske Bremer, Minne Zwanenburg, onbekend, onbekend, Freek Knol, Jan Peeks, Ludi Vos, Jozek Tockarzik, Klaas Samplonius, Herman Leppink, Ben Luberti, Piet Posthumus.

1979

Hornbach-vestiging in Groningen. Ze mocht zelf kiezen over welke afdeling zij de leiding wilde hebben en koos voor een niet-groene afdeling, namelijk decoratie (behang, tapijt, verf en lijstenmakerij). Annelies haar ambitie gaat echter verder, ze wil vestigingsmanager te worden.

Albert Groen ging op advies van school destijds werken bij een rozenkwekerij in het Limburgse Tegelen. De directeur had deze baan ver van huis geregeld omdat hij dacht dat de ervaring van een kosthuis goed voor hem zou zijn. Albert werkte een jaar bij de kwekerij. Tegenvallende verdiensten en zijn verkering brachten hem binnen een jaar terug in zijn geboortestreek. Hij vond werk in de Noordoostpolder en ging aan de slag als plantsoenarbeider in Emmeloord. Het was een baan onder zijn niveau, maar voor Albert woog 'het dicht bij huis zijn' zwaarder dan het niveau van de baan. In 1986 klom hij op tot plaatsvervangend voorman voor de noordelijke dorpen Bant, Espel, Creil en Rutten en sinds 1990 is hij voorman voor de vier genoemde dorpen plus Luttelgeest en Tollebeek. Hij verzorgt hier het onderhoud en soms de aanleg van het gemeentelijk groen, waaronder bossen, parken, begraafplaatsen en sportvelden.

Tjitske Kooistra gaat na haar herexamen aan het werk bij een hoveniersbedrijf met een tuincentrum in Goutum. Ze werkt als verkoopster en doet alle voorkomende werkzaamheden. In 1984 moet ze weg, gedwongen door de economische recessie. Tjitske kiest dan voor de opvoeding van haar kinderen. Na dertien jaar uit het arbeidsproces te zijn geweest, gaat ze weer aan de slag. Haar jongste kind gaat dan naar school. Ze schrijft zich in als werkzoekende bij het arbeidsbureau en komt terecht bij verschillende tuincentra en bloemenkassen. Een vast contract voor onbepaalde tijd zit er echter voor haar niet in. Redenen voor afwijzing zijn: te weinig algemene ervaring en te weinig ervaring in bestratingswerk. Ze is gezien haar leeftijd ook te duur geworden. Om haar kansen te vergroten, volgt ze een cursus bloemschikken, maar ook dat levert niets op. Tjitske is nog steeds werkzoekende. Omdat de banen in de sector niet voor het oprapen liggen,

solliciteert ze ook op banen buiten de tuinbouw. Kort geleden kreeg ze een uitnodiging voor een gesprek als verkoopster in een bakkerswinkel.

Herman Meelenhorst werkte tien jaar lang als voorman groen bij Heidemij in Dalfsen. Hij deed onderhoudswerk aan particuliere tuinen en grotere groenprojecten. Herman kreeg last van zijn rug en belandde een paar keer voor enkele maanden in de ziektewet. Hij gebruikte die tijd om een LOI-cursus management te volgen. In 1990 solliciteerde hij bij de gemeente Oss naar een baan als opzichter en wijkbeheerder. Daar werkt hij nu nog. Behalve dat hij een groep mensen aanstuurt, bewaakt hij de werkzaamheden, is hij uitvoerder en controleert hij aannemers. De kennis die hij in Frederiksoord opdeed over het sortiment, landmeetkunde en economische vakken komen hem nog steeds goed van pas.

Freek Knol moest na zijn diplomering in militaire dienst. Toen zijn diensttijd er in 1980 opzat, is hij een eigen bedrijf begonnen. Hij startte een hoveniersbedrijf gespecialiseerd in aanleg en onderhoud van tuinen van bedrijven en particulieren. Het zware werk pleegde een aanslag op zijn rug. Hij kon het hovenierswerk niet langer uitoefenen. Begin jaren negentig gooide hij het over een andere boeg. Hij kocht een kleine graafmachine en sindsdien doet hij voorbereidende grondwerkzaamheden voor collega-hoveniers, zoals het graven van vijvers, het uithalen van bestratingen en het rooien van planten. De vrijheid die hij als zelfstandige zonder personeel heeft, vindt hij heerlijk.

Gerrit Koggel heeft nog dagelijks profijt van zijn jaren op Frederiksoord, hoewel hij het hoveniersvak niet uitoefent. Nadat hij eerst zeven jaar ervaring heeft opgedaan bij een laanboomkweker in Zwolle, begint hij in 1986 voor zichzelf. Zijn kwekerij in Dalmsholte, een gehucht bij Lemelerveld, is 5 ha groot. Het bedrijf van Gerrit is gespecialiseerd in de opkweek van laanbomen voor tuincentra en hoveniers. Op de kwekerij wordt Gerrit bijgestaan door twee vaste medewerkers. Het is vooral de sortimentskennis die hem nog steeds goed van pas komt. Maar ook de basis van bemesting en

gewasverzorging, zijn in de praktijk waardevol gebleken.

Theo Rolsma doet na de praktische B-richting ook nog de theoretische A-richting. Daarna moet Theo in militaire dienst. Na zijn diensttijd gaat hij verder met leren en volgt in Groningen de lerarenopleiding biologie. In 1984 behaalt hij zijn diploma. Zijn loopbaan begint met een deeltijdbaan voor de klas op de LAS in Niekerk en op een mavo in Dokkum. Een vaste baan als docent zit er echter niet in. In 1987 besluit hij de post-HBO Milieukunde te gaan studeren aan de HTS in Groningen. Daarna gaat hij aan de slag bij ingenieursburo Grontmij in De Bilt. In 1989 solliciteert hij bij de gemeente Wieringermeer. Daar werkt hij nu nog. Als beleidsambtenaar op milieugebied vertaalt hij beleid, dat is opgesteld door het rijk en de provincie, naar gemeentelijk niveau. Aan de kennis die hij opdeed in Frederiksoord heeft hij in zijn huidige werk weinig, maar spijt van de opleiding heeft hij niet.

Tonnie de Kroon volgde na zijn diplomering in 1979 de cursus recreatie, groenvoorziening en landschapskunde, ook in Frederiksoord. Toen hij daar in 1980 mee klaar was, zocht hij werk bij een hoveniersbedrijf. Dat viel niet mee, want er was op dat moment weinig werk. Tonnie liet zich niet van de wijs brengen en stapte naar een civieltechnisch bedrijf in de buurt. Hij kon direct beginnen als grondwerker, legde rioleringen aan, deed bestratingswerk en betonreparaties. Het werk vond hij zwaar en binnen het bedrijf was geen mogelijkheid om door te groeien. Na tien jaar hield hij het voor gezien en probeerde binnen de groensector aan de bak te komen. Omdat werkervaring in de sector hem ontbrak, was het moeilijk een baan te vinden. In 1991 solliciteerde hij bij hoveniersbedrijf Tonsel in Harderwijk. Het bedrijf zocht iemand met kennis van civieltechnische werken. Zijn ervaringen en de cultuurtechnische achtergrond van Frederiksoord vormden de ideale combinatie. Momenteel is Tonnie als coördinator werkzaam bij hoveniersbedrijf Drielanden ISS in Harderwijk, een van Tonsel afgesplitst bedrijf.

Herman Leppink bleef nog twee jaar in Frederiksoord hangen omdat

Foto: Pieter Posthumus

Een deel van de klas in 1978 in Hyde Park, Londen.
V.l.n.r. bovenste rij: Gerrit Koggel, Henk Boer, Albert Groen, Bert Spiekman, Henk van 't Erve, Pieter Posthumus, Herman Leppink en Tsjitske Kooistra. Onderste rij: Theo Rolsma, Janny Visscher, Bertus Middelveld, Pieter Nammensma en Herman Meelenhorst.

hij na zijn diplomering de MTS-A opleiding deed ter voorbereiding op een HBO-opleiding. Na zijn afstuderen in 1981, reisde hij naar Israël, waar hij vier jaar woonde op een internationale oecumenische nederzetting. Hij werkte daar in de botanische tuin. Na Israël volgde een jaar Ierland. Hij werkte daar op een biologisch-dynamische tuin van een tehuis voor moeilijk opvoedbare kinderen. In 1986 keerde hij terug naar Nederland. Via uitzendbureaus kwam hij bij verschillende hoveniersbedrijven terecht, maar een vaste baan bleef uit vanwege de economisch slechte tijden. Hij besloot totaal iets anders te gaan doen en startte met een opleiding psychiatrie in Den Haag. Tegelijkertijd werkte hij in het psychiatrisch ziekenhuis Rozenburg. In 1990 had hij schoon genoeg van de psychiatrie. Hij realiseerde zich dat hij te weinig affiniteit met de mensen had. De Nederlandse economie was ondertussen aangetrokken en met het idee dat hij wel een baan in de groene sector kon vinden, verhuisde Herman naar Smilde en later naar St. Michiels-

gestel. Hij werkte bij verschillende boomkwekers en hoveniersbedrijven en volgde ondertussen een opleiding voor milieu-inspecteur in Apeldoorn, die hij in 1993 afrondde. Herman is al weer jaren werkzaam bij de provincie Zuid-Holland, en als milieu-inspecteur gestationeerd in Dordrecht. Hij controleert bedrijven of zij de juiste en de vereiste milieuvergunningen in bezit hebben. Deze zomer hoopt Herman af te studeren aan de HAS in Den Bosch. Hij volgt daar de richting milieutechnologie. Ook al doet hij nu heel ander werk, Frederiksoord vond Herman heel leuk om te doen.

Tjitske Breimer is de tuinsector altijd trouw gebleven. Direct na haar diplomering kreeg ze via school haar eerste baan als algemeen medewerkster bij tuincentrum Leits in Gorredijk, waar ze eerder een stageplaats had gehad. Na vier jaar kreeg ze vanwege financiële tegenslag haar ontslag. Via een advertentie in de krant solliciteerde ze op een vacature bij Wouda's

tuincentrum in Heerenveen. Ze werd aangenomen als parttime algemeen medewerkster en deed alles wat nodig was: van verkopen van vaste planten tot maken van boeketten en bedienen van de kassa. Tjitske werkte zestien ruim jaar bij dit tuincentrum, dat inmiddels Intratuin is geworden. Ze zit nog steeds in de branche. Momenteel is ze parttime bij tuincentrum De Koning in Rohel werkzaam. Op haar schooltijd in Frederiksoord kijkt ze nog altijd met plezier terug. Het is een goede keus gebleken.

Piet Posthumus is uiteindelijk terechtgekomen op een plek die hij in eerste instantie niet zelf voor ogen had. Hij trad in de voetsporen van zijn vader en begon samen met zijn vrouw een schoenenzaak in Joure. De schoenenwinkel omschrijft hij als een familiezaak met dames-, heren-, en kinderschoenen en gespecialiseerd in wandelschoenen: hij meent dat je door wandelen het groen op een heel andere manier kunt bekijken. Dit jaar vierde Piet, samen met de drie vaste perso-

V.l.n.r.: Theo Rolsma, Klaas Samplonius en Ludi Vos.

Foto's: Harriet Nieuwenhuis

V.l.n.r.: Annelies Hof, Tjitske Bremer, Freek Knol en Harry te Wies.

1979

neelsleden en met de trouwe klanten het twintigjarig bestaan van de winkel. Van Frederiksoord heeft hij geen spijt. Zijn loopbaan begon ook in het groen, bij cultuurtechnisch bedrijf Donker in Sneek deed hij aanleg- en onderhoudswerkzaamheden van tuinen en plantsoenen van ziekenhuizen, bedrijven en nieuwbouwwijken. Na anderhalf jaar trad hij als assistent-uitvoerder in dienst bij ingenieursbureau Oranjewoud waar hij behalve uitvoerende ook organisatorische taken in de groenvoorziening kreeg. Wegens de slechte economische situatie kreeg hij vier jaar later ontslag. Zijn ontslag opende echter ook nieuwe perspectieven en leidde hem naar de schoenenbranche.

Janny Visscher kon na haar diplomering aan de slag bij een tuincentrum annex hoveniersbedrijf in Beerze. Ze had daar tijdens haar opleiding ook stage gelopen. Een goed jaar na haar studie in 1980, trouwde ze Joop ten Brinke en stopte met werken. Ze kreeg vier kinderen. Vijf jaar geleden heeft Janny de draad weer opgepakt, en werkt nu als oproepkracht bij tuincentrum Horizon in Venenbrugge bij Hardenberg. Achteraf gezien vindt ze het jammer dat ze in Frederiksoord niet voor bloemschikken heeft gekozen.

Harriët Nieuwenhuis wilde HBO-milieukunde gaan doen en ter voorbereiding daarop deed ze na haar eindexamen aan Frederiksoord in één jaar tijd HAVO-top. Toen ze zich hierna

opgaf voor de opleiding milieukunde bleek deze nog niet gestart te zijn. In afwachting van de start van de opleiding volgde ze de propedeuse van de opleiding Toegepaste Huishoudwetenschappen in Groningen. Maar ook daarna startte er geen opleiding milieukunde. Ze staakte haar HBO-avontuur om te gaan werken. Haar eerste werkkring vond ze in 1981 op de ontwerpafdeling van de plantsoendienst van de gemeente Leeuwarden. Ze maakte beplantingsplannen en schetsontwerpen ten behoeve van de stadsontwikkeling. Haar (tijdelijke) contract werd wegens bezuinigingen niet verlengd. Wel had ze ondertussen verscheidene cursussen gevolgd en was inmiddels gediplomeerd secretaresse. De gemeente Leeuwarden plaatste haar op het secretariaat van de afdeling Ruimtelijke ordening, Openbare werken en Volkshuisvesting. Vier jaar later ging ze verhuizen en nam ontslag. Ze had vervolgens verschillende betrekkingen als secretaresse. Wegens ziekte moest ze zich drie jaar uit het arbeidsproces onttrekken en kon ze pas in 1998 weer aan het werk. Ze werkt nu op de afdeling communicatie van de gemeente Stadskanaal.

Bert Spiekman werkte een paar maanden bij een hoveniersbedrijf in Coevorden, voordat hij in militaire dienst moest. Toen hij in 1981 uit dienst kwam, belde oud-klasgenoot Freek Knol hem op omdat hij een baan voor hem wist bij een hoveniersbedrijf in Zwolle. Bert werkte hier tot 1987. Om-

dat er onvoldoende werk was als gevolg van de slechte economische situatie moest hij op zoek naar iets anders. Hij vond parttime werk als chauffeur rolstoel- en schoolvervoer bij de taxi-centrale Zwolle. Daarnaast deed hij vrijwilligerswerk op een kinderboerderij. In 1990 kon hij terugkomen bij het hoveniersbedrijf waar hij tot 1987 had gewerkt, maar binnen het jaar ging dit bedrijf failliet. Bert vond nieuw werk bij een tuintechnisch bedrijf maar raakte wederom zijn baan kwijt. Via een procedure van het arbeidsbureau ging hij werken als directiechauffeur. Het was niet de job waarvan hij gedroomd had. In de zomer van 1991 switcht hij en begint met een opleiding polyesterbewerking. Bert kan daarna aan de slag bij een botenbouwer in Emmeloord en later bij dezelfde werkgever in een polyesterfabriek. „Verschrikkelijk werk”, vond Bert het en hield het na een half jaar voor gezien. Liever ging hij als vrijwilliger aan het werk bij een instelling voor verstandelijk gehandicapten. Twee dagen in de week werkte hij hier als chauffeur en deed hij allerlei klusjes. De andere drie dagen werkte hij als zelfstandig hovenier. Maar zijn interesse voor het werken met verstandelijk gehandicapten groeide. In 1996 startte hij met de opleiding MBO-activiteitenbegeleiding, twee jaar later haalde hij het diploma. Sinds die tijd werkt hij op de kinderboerderij van Groot Schuylenburg in Apeldoorn, een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking. ■

2004

Suzan Crooijmans

S. Crooijmans is journalist.

